

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
TYRIMO KOMISIJA DĖL SUTIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIŲ
VYTAUTĄ GAPŠĮ PATRAUKTI BAUDŽIAMOJON ATSAKOMYBĖN, JĮ SUIMTI AR
KITAIP SUVARŽYTI JO LAISVĘ**

**IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIO VYTAUTO GAPŠIO
NELIEČIAMYBĖS ATĖMIMO**

2020-12-16 Nr. 784-I-1
Vilnius

1. **Komisija sudaryta:** Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. XIV-42 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo tyrimo komisijos dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Vytautą Gapšį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, jį suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę sudarymo“.

2. **Komisijos sudėtis:** Komisijos pirmininkė Irena Haase, Komisijos nariai: Dalia Asanavičiūtė, Ieva Kačinskaitė-Urbonienė, Raimundas Lopata, Bronislovas Matelis, Tomas Vytautas Raskevičius, Linas Slušnys, Algirdas Stončaitis, Agnė Širinskienė, Vilija Targamadzė, Remigijus Žemaitaitis.

3. **Komisijos tyrimo esmė:**

Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras Evaldas Pašilis 2020 m. lapkričio 23 d. raštu Nr. 17.2-4201 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo sutikimo patraukti Seimo narį baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę“ kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimą prašydamas leisti patraukti kaltinamąjį Vilniaus apygardos teisme nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje Nr. 1-17-873/2020 Lietuvos Respublikos Seimo narį Vytautą Gapšį baudžiamojon atsakomybėn, jį suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę.

Vytautas Gapšys kaltinamas tuo, kad būdamas valstybės tarnautoju (valstybės politiku) - 2012 - 2016 m. kadencijos Seimo nariu, Darbo partijos frakcijos Seime nariu, taip pat būdamas valstybės tarnautojui prilygintu asmeniu - politinės partijos „Darbo partija“ pirmininko pirmuoju pavaduotoju, šios partijos tarybos, partijos valdybos bei partijos prezidiumo nariu, politinės partijos „Darbo partija“ 2016 metų Seimo rinkimų štabo vadovu ir dėl šiame viešajame juridiniame asmenyje einamų vadovaujančių pareigų turėjęs teisę veikti ir veikęs šio juridinio asmens vardu bei individualiai, turėjęs teisę atstovauti šiam juridiniam asmeniui, priimti sprendimus šio juridinio

asmens vardu ir kontroliuoti šio juridinio asmens veiklą, nuo 2015-09-28 iki 2016-01-22, Vilniuje kyšininkavo bei prekiaavo poveikiu.

Kaltinimo duomenimis, šiuos nusikaltimus jis padarė tokiu būdu ir aplinkybėmis:

3.1. Seimo narys Vytautas Gapšys, veikdamas politinės partijos „Darbo partija“ naudai ir interesais, nuo 2015-09-28 iki 2016-01-12 Vilniuje vykusių susitikimų bei telefoninių kontaktų su Raimonu Kurlianskiu metu už teisėtą veikimą vykdant įgaliojimus - tiek už asmenišką balsavimą „už“, Seime priimant UAB Koncernui „MG Baltic“ naudingus politinius sprendimus, tiek už išimtinę padėtį ir palankumą ateityje Seime priimant UAB Koncernui „MG Baltic“ naudingus politinius sprendimus, tiesiogiai politinės partijos „Darbo partija“ naudai Raimondu Kurlianskiui pažadėjo ir susitarė priimti didesnės negu 250 MGL vertės kyši - 12 100 eurų bei politinės partijos „Darbo partija“ naudai netiesiogiai iš Raimondo Kurlianskio 2015-12-16 priėmė priėmė didesnės negu 250 MGL vertės - 12 100 eurų kyši, užmaskuotą kaip nuolaida politinės partijos „Darbo partija“ politinei reklamai, kuri nuo 2015-11-26 iki 2015-12-16 buvo transliuojama UAB Koncerno „MG Baltic“ valdomai UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ priklausančiose žiniasklaidos priemonėse - „LNK“, „Info TV“, „BTV“ ir „TV1“ televizijose.

Vytautas Gapšys kaltinamas taip padaręs BK 225 straipsnio 3 dalyje (*2011 m. birželio 21 d. įstatymo Nr. XI-1472 redakcija*) numatytą nusikaltimą.

3.2. Vytautas Gapšys, pasinaudodamas visuomenine valstybės politiko padėtimi, Seimo nario tarnyba, Darbo partijos frakcijos Seime nario ir politinės partijos „Darbo partija“ pirmininko pirmojo pavaduotojo, šios partijos tarybos, partijos valdybos ir partijos prezidiumo nario bei politinės partijos „Darbo partija“ 2016 metų Seimo rinkimų štabo vadovo įgaliojimais, pažintimis, kita tikėtina ir tariama įtaka valstybės tarnautojams ir valstybės institucijoms, veikdamas politinės partijos „Darbo partija“ naudai ir interesais, nuo 2015-09-28 iki 2016-01-12 Vilniuje vykusių susitikimų bei telefoninių kontaktų su Raimonu Kurlianskiu metu pažadėjęs Raimondu Kurlianskiui paveikti valstybės tarnautojus - Seimo pirmininkę, Darbo frakcijos Seime seniūną, Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininką ir šio komiteto pirmininko pavaduotoją, Seimo sveikatos komiteto pirmininkę, o taip pat kitus Darbo partijos frakcijos Seime narius, kad šie pateiktų bei balsuotų už UAB Koncernui „MG Baltic“ naudingus politinius sprendimus Seimo Biudžeto ir finansų komitete ir plenariniuose Seimo posėdžiuose bei priimtų kitus UAB Koncernui „MG Baltic“ naudingus politinius sprendimus, taip pat pažadėjęs paveikti Žemės ūkio ministrę, kad ši priimtų UAB Koncernui „MG Baltic“ naudingus administracinius sprendimus Ūkio ministerijoje ir Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos, be to, pažadėjęs paveikti valstybės institucijas - AB „Lietuvos geležinkeliai“ valdybą bei VĮ „Ignalinos atominės elektrinės“ viešųjų pirkimų komisiją, jog šios priimtų UAB Koncernui „MG Baltic“ naudingus sprendimus, tiesiogiai politinės partijos „Darbo partija“ naudai pažadėjo ir susitarė su Raimonu Kurlianskiu priimti

didesnės negu 250 MGL vertės kyšį - 12 100 eurų bei politinės partijos „Darbo partija“ naudai netiesiogiai iš Raimondo Kurlianskio 2015-12-16 Vilniuje priėmė didesnės negu 250 MGL vertės kyšį - 12 100 eurų, užmaskuotą kaip nuolaida politinės partijos „Darbo partija“ politinei reklamai, kuri nuo 2015-11-26 iki 2015-12-16 buvo transliuojama UAB Koncerno „MG Baltic“ valdomai UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ priklausančiose žiniasklaidos priemonėse - „LNK“, „Info TV“, „BTV“ ir „TV1“ televizijose.

Vytautas Gapšys kaltinamas taip padaręs BK 226 straipsnio 4 dalyje (2011 m. birželio 21 įstatymo Nr. XI-1472 redakcija) numatytą nusikaltimą.

3.3. Seimo narys Vytautas Gapšys, nuo 2015-09-28 iki 2016-01-21 Vilniuje vykusių susitikimų bei telefoninių kontaktų su Raimundu Kurlianskiu metu pažadėjęs už teisėtą veikimą vykdant įgaliojimus - tiek už asmenišką balsavimą „už“, Seime priimant UAB Koncernui „MG Baltic“ naudingus politinius sprendimus, tiek už išimtinę padėtį ir palankumą ateityje Seime priimant UAB Koncernui „MG Baltic“ naudingus politinius sprendimus, tiesiogiai VšĮ „Meno ir sporto projektai“ naudai Raimondui Kurlianskiui pažadėjo ir susitarė priimti didesnės negu 250 MGL vertės kyšį - 15 000 eurų bei VšĮ „Meno ir sporto projektai“ naudai netiesiogiai iš Raimondo Kurlianskio 2015-12-16 priėmė priėmė didesnės negu 250 MGL vertės kyšį - 15 000 eurų, kurie tarpininkaujant Raimondui Kurlianskiui ir šio nurodymu iš UAB Koncerno „MG Baltic“ valdomos UAB „Mitnija“ sąskaitos buvo pervesti į VšĮ „Meno ir sporto projektai“ sąskaitą, šį piniginių kyšių užmaskuojant kaip paramą VšĮ „Meno ir sporto projektai“.

Vytautas Gapšys kaltinamas taip padaręs BK 225 straipsnio 3 dalyje (2011 m. birželio 21 d. įstatymo Nr. XI-1472 redakcija) numatytą nusikaltimą.

3.4. Vytautas Gapšys, pasinaudodamas visuomenine valstybės politiko padėtimi, Seimo nario tarnyba, Darbo partijos frakcijos Seime nario ir politinės partijos „Darbo partija“ pirmininko pirmojo pavaduotojo, šios partijos tarybos, partijos valdybos ir partijos prezidiumo nario bei politinės partijos „Darbo partija“ 2016 metų Seimo rinkimų štabo vadovo įgaliojimais, pažintimis, kita tikėtina ir tariama įtaka valstybės tarnautojams ir valstybės institucijoms, nuo 2015-09-28 iki 2016-01-21 vykusių susitikimų ir telefoninių kontaktų su Raimundu Kurlianskiu metu, pažadėjęs Raimondui Kurlianskiui paveikti valstybės tarnautojus - Seimo pirmininkę, Darbo frakcijos Seime seniūną, Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininką ir šio komiteto pirmininko pavaduotoją, Seimo sveikatos komiteto pirmininkę, o taip pat kitus Darbo partijos frakcijos Seime narius, kad šie teisėtai veiktų vykdydami įgaliojimus - pateiktų bei balsuotų už UAB Koncernui „MG Baltic“ naudingus politinius sprendimus Seimo Biudžeto ir finansų komitete ir plenariniuose Seimo posėdžiuose bei priimtų kitus UAB Koncernui „MG Baltic“ naudingus politinius sprendimus, taip pat pažadėjęs paveikti Žemės ūkio ministrę, kad ši priimtų UAB Koncernui „MG Baltic“ naudingus administracinius sprendimus Ūkio ministerijoje ir Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Žemės ūkio

ministerijos, be to, pažadėjęs paveikti valstybės institucijas - AB „Lietuvos geležinkeliai“ valdybą bei VĮ „Ignalinos atominės elektrinės“ viešųjų pirkimų komisiją, jog šios priimtų UAB Koncernui „MG Baltic“ naudingus sprendimus, tiesiogiai VŠĮ „Meno ir sporto projektai“ naudai Raimondui Kurlianskiui pažadėjo ir susitarė iš Raimondo Kurlianskio priimti didesnės negu 250 MGL vertės kyšį - 15 000 eurų bei 2016-01-22 Vilniuje netiesiogiai iš Raimondo Kurlianskio VŠĮ „Meno ir sporto projektai“ naudai priėmė didesnės negu 250 MGL vertės kyšį - 15 000 eurų, kurie tarpininkaujant Raimondui Kurlianskiui ir šio nurodymu iš UAB Koncerno „MG Baltic“ valdomos UAB „Mitnija“ sąskaitos buvo pervesti į VŠĮ „Meno ir sporto projektai“ sąskaitą, šį piniginių kyšių užmaskuojant kaip paramą VŠĮ „Meno ir sporto projektai“.

Vytautas Gapšys kaltinamas taip padaręs BK 226 straipsnio 4 dalyje (2011 m. birželio 21 įstatymo Nr. XI-1472 redakcija) numatytą nusikaltimą.“

4. Komisijos darbo trukmė: 2020 m. gruodžio 4–16 d.

5. Komisijos posėdžių datos: 2020 m. gruodžio 9 d., 2020 m. gruodžio 11 d., 2020 m. gruodžio 16 d.

6. Komisijos posėdžiuose dalyvavo:

Komisijos nariai: Dalia Asanavičiūtė, Irena Haase, Ieva Kačinskaitė-Urbonienė, Raimundas Lopata, Bronislovas Matelis, Tomas Vytautas Raskevičius, Linas Slušnys, Algirdas Stončaitis, Agnė Širinskienė, Vilija Targamadžė, Remigijus Žemaitaitis..

Kviesti asmenys: Lietuvos Respublikos Seimo narys Vytautas Gapšys, Vilniaus apygardos vyriausiasis prokuroras Justas Laucius.

Seimo kanceliarijos patarėjai: Laima Ragauskienė, Romualdas Varslauskas.

7. Komisijos tyrimo rezultatai:

7.1. Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras Evaldas Pašilis 2020 m. gruodžio 3 d. kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimą prašydamas sutikimo leisti patraukti Seimo narį Vytautą Gapšį baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę.

7.2. Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. XIV-42 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo tyrimo komisijos dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Vytautą Gapšį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, jį suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę sudarymo“ sudaryta tyrimo komisija dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Vytautą Gapšį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, jį suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę. Komisijai pavesta tyrimą atlikti iki 2020 m. gruodžio 23 d.

7.3. Komisija 2020 m. gruodžio 9 d. posėdyje patenkino Vytauto Gapšio 2020 m. gruodžio 8 d. raštu pateiktą prašymą „Dėl pasisakymo komisijoje laiko pakeitimo“ ir jo bei prokuratūros atstovo informaciją, paaiškinimus bei atsakymus į Komisijos narių klausimus perkėlė į 2020 m. gruodžio 11 d. komisijos posėdį.

7.4. Komisija 2020 m. gruodžio 11 d. posėdyje išklause Vilniaus apygardos vyriausiojo prokuroro Justo Lauciaus pateiktą informaciją, paaiškinimus ir atsakymus į Komisijos narių klausimus dėl Vilniaus apygardos teisme nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje Nr. 1-17-873/2020 Lietuvos Respublikos Seimo nariui Vytautui Gapšiui pareikštų kaltinimų dėl nusikaltimų, numatytų Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 225 straipsnio 3 dalyje (*2011 m. birželio 21 d. įstatymo Nr.XI-1472 redakcija*), 226 straipsnio 4 dalyje (*2011 m. birželio 21 d. įstatymo Nr. XI-1472 redakcija*).

J. Laucius Komisijai pateikė paaiškinimus:

V. Gapšys yra patrauktas kaltinamuoju Vilniaus apygardos teisme nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje. V. Gapšiui įteiktas suformuotas kaltinamajame akte kaltinimas dėl keturių sunkių korupcinio pobūdžio nusikaltimų, tai yra dviejų kyšininkavimo atvejų, taip pat dviejų prekybos poveikiu kaltinimo atvejų, kurie kvalifikuoti atitinkamai pagal Baudžiamojo kodekso 225 straipsnio 3 dalį ir 226 straipsnio 4 dalį. Pagal Baudžiamojo kodekso 226 straipsnio 4 dalį pateikto kaltinimo dėl prekybos poveikiu esmę sudaro tai, kad V. Gapšys <...> 2012–2016 metų Lietuvos Respublikos Seimo kadencijos laikotarpiu, susitarė, pažadėjo ir priėmė atitinkamai 12 tūkst. 100 eurų ir 15 tūkst. eurų kyšius kitų asmenų naudai pažadėdamas pagal kaltinimą kyšio davėjui UAB koncerno „MG Baltic“ viceprezidentui, valdybos nariui R. Kurlianskiui paveikti kitus valstybės tarnautojus ir valstybės institucijas, jog tie atitinkamai teisėtai veiktų, tai yra pažadėjo paveikti, jog šie priimtų vienokius ar kitokius koncernui „MG Baltic“ naudingus politinius sprendimus, taip pat ar administracinius sprendimus, kurių detalus sąrašas yra nurodytas pateiktoje Vilniaus apygardos teismo nutartyje.

Dėl V. Gapšiui pateikto kaltinimo kyšininkavimo <...> jam inkriminuotus kyšius V. Gapšys susitarė, pažadėjo priimti ir priėmė iš R. Kurlianskio už teisėtus paties V. Gapšio, kaip 2012–2016 metų kadencijos Lietuvos Respublikos Seimo nario, veiksmus priimant pageidaujamus UAB koncerno „MG Baltic“ politinius sprendimus, taip pat ir už palankumą ir išimtinę padėtį ateityje sprendžiant, priimant kitus UAB koncernui „MG Baltic“ naudingus politinius sprendimus. <...>

Byla su joje surašytu kaltinamuoju aktu, prokurorui konstatavus, kad yra pakankamai duomenų byloje surinkta Seimo nariui V. Gapšiui teisti, Vilniaus apygardos teismui teisminiam nagrinėjimui buvo atiduota dar 2018 m. balandžio 17 d. 2018 m. gegužės 18 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismas šią bylą perdavė nagrinėti į teisminį posėdį, tai yra nutartyje konstatuota, kad kliūčių nagrinėti šią bylą teisme nėra. Kitaip tariant, parengiamojoje bylos paruošimo teismui stadijoje buvo konstatuota, kad tiek surinkti įrodymai tvarkingai, tiek procesinių kliūčių ar pažeidimų teisti V. Gapšį, taip pat ir kitus kaltinamuosius, kurių šioje byloje iš viso yra aštuoni, tai yra penki fiziniai asmenys ir trys juridiniai asmenys, nėra. Taip pat tai reiškia tai, kad teismas konstatavo ir tai, kad kaltinimas V. Gapšiui toks, koks jis yra, gali būti toks. Nėra nepagrįstas ir gali

būti nagrinėtas tose ribose, kuriose jis yra pateiktas. Pati byla pradėta nagrinėti Vilniaus apygardos teisme 2018 m. birželio 7 d. <...> Byloje yra įrodymų tyrimo stadija, kai apklausti visi liudytojai, yra paskelbta bylos medžiaga, apklausta dalis teisiųjų, kurie davė savo paaiškinimus. Tarp jų yra apklaustas ir V. Gapšys. Įrodymų tyrimo yra baigiamoji stadija. Šiuo metu nuo 2020 m. gegužės pabaigos parodymus apie jam inkriminuotus nusikaltimus vis duoda vienas iš kaltinamųjų, tai yra kaltinamasis R. Kurlianskis. <...>

Šioje byloje vienu iš kaltinamųjų yra patraukta taip pat politinė partija – Darbo partija, kurios baudžiamoji atsakomybė realizuojama per fizinį asmenį, tai yra per V. Gapšį. <...> V. Gapšio teisinės neliečiamybės klausimai šioje byloje buvo sprendžiami du kartus. Pirmą kartą dėl to buvo kreiptasi į 2012–2016 metų kadencijos Seimą. Buvo sudaryta Seimo laikinoji tyrimo komisija 2016 m., ji veikė 2016 m. liepos–rugsėjo mėnesiais. <...> V. Gapšys pats atsisakė Lietuvos Respublikos Seimo nario mandato, Seimas nepriėmė dėl jo kokio nors sprendimo. Antrą kartą buvo sprendžiamas klausimas dėl V. Gapšio teisinės neliečiamybės panaikinimo Vyriausiojoje rinkimų komisijoje šių metų, 2020 m. rugsėjo antroje pusėje, kur buvo nuspręsta panaikinti V. Gapšio teisinę neliečiamybę kaip kandidato į Lietuvos Respublikos Seimo narius.

<...> V. Gapšys (*patikslinta mūsų*) jokioje proceso stadijoje: nei nagrinėjant bylą teisme, nei ikiteisminiame tyrime, nei sprendžiant klausimus, susijusius su teisinės neliečiamybės panaikinimu Seime ir Vyriausiojoje rinkimų komisijoje, nėra niekada teigęs, jog tai yra kažkoks politinis ar politikų inspiruotas susidorojimas su juo kaip su politiku. <...> jokioje bylos nei tyrimo, nei teismo nagrinėjimo stadijoje, taip pat nė karto tuose procesuose, kuriuose buvo sprendžiamas V. Gapšio teisinės neliečiamybės panaikinimo klausimas, nebuvo iškilęs klausimas, jog tai yra <...> koks nors persekiojimas dėl politinių V. Gapšio vienokių ar kitokių pasisakymų ar politinės veiklos.

Taip pat turėčiau pažymėti tai, ko nėra generalinio prokuroro kreipimesi, kad šioje byloje kaltinamaisiais patraukti ne tik buvęs Seimo narys V. Gapšys, bet ir kiti buvę veikiantieji 2012–2016 metų kadencijos Seimo nariai. Tarp jų – buvęs Seimo narys G. Steponavičius, kurio teisinės neliečiamybės klausimą taip pat sprendė Lietuvos Respublikos Seimas. Tai vyko 2017 m. balandžio mėnesį. Sprendžiant šį klausimą, buvo nagrinėjamas tas pats įrodymų masyvas, kurio dalis yra panaudojama įrodinėjant ir galimą V. Gapšio kaltę dėl jam inkriminuotų grupinių nusikaltimų. Taip pat yra konstatuota, kad tai yra grynai korupciniai nusikaltimai, kuriuos padarė ne bet kas, o valstybės tarnautojai, tai yra valstybės politikai <..> padarė savo veikimo srityje, tai yra toje srityje, kurioje priiminėjami vienokie ar kitokie politiniai sprendimai.

Ypač norėčiau akcentuoti <...>, kad nagrinėjant šią bylą nėra iškilęs klausimas, nebuvo iškilęs klausimas jokių aspektu, kad ši byla galėtų būti traktuojama kaip turinti požymių kokio nors politika užsiimančio asmens persekiojimo dėl jo politinės veiklos. Tai yra, dar kartą pakartojau, kad

tiesiogiai prokuratūros nuomone, tai yra politinėje srityje padaryti, kaltinimo nuomone, korupcinio pobūdžio nusikaltimai. Tai yra elementarios korupcinės veikos“.

Atsakydamas į klausimą kada prasidėjo ir kada baigėsi kriminalinės žvalgybos priemonių taikymas V. Gapšio atžvilgiu, prokuroras paaiškino, kad „<...> kriminalinės žvalgybos priemonės šioje byloje buvo taikomos ne tik V. Gapšio, bet ir kitų bylos kaltinamųjų atžvilgiu, buvo taikomos nuo 2015 m. rugsėjo mėnesio ir paskutiniai veiksmai, <...> yra pabaigti 2016 m. gegužės 19 d., būtent V. Gapšio atžvilgiu. <...> Teismas vertina kriminalinės žvalgybos ilgumą, vertina atsižvelgdamas į eilę aplinkybių, tarp jų asmenų, kurie užfiksuoti korupciniuose sandoriuose, tai, kad nepasibaigus vienam nusikalstamos veikos epizodui jau buvo konstruojamas kitas, tariamasi dėl kito, kiekviena veika yra tęstinio pobūdžio, susidedanti iš daugybės startinių epizodų, tai yra pokalbių, aptarimų, susitarimų, atsiskaitymų, kas yra padaryta, ir parėdymų, ką dar padaryti, tai yra gerbiamo V. Gapšio atžvilgiu. Tai teismų praktikoje tokia situacija yra įvardijama kaip atskleidimas sisteminės korupcijos, kuriai atskleisti reikia didesnių laiko sąnaudų, tokių taikant kriminalinę žvalgybą“.

Atsakydamas į klausimą koku metu buvo užfiksuotos tos nusikalstamos veikos, dėl kurių yra kaltinamas V. Gapšys, nes laikotarpis kriminalinių žvalgybos priemonių taikymui yra nuo 2015 m. rugsėjo iki 2016 m. gegužės pabaigos bei kokios priemonės buvo taikomos V. Gapšio atžvilgiu, prokuroras paaiškino, kad „<...> Paskutinė informacija, surinkta kriminalinėmis žvalgybos priemonėmis bei būdais V. Gapšio atžvilgiu, byla yra gauta 2016 m. gegužės 19 d. <...>. Šioje byloje <...> patraukti kaltinamaisiais yra ir eilė 2012–2016 metų kadencijos Seimo narių, tarp jų yra gerbiamas E. Masiulis. Tai pats šis ikiteisminis tyrimas pradėtas yra 2016 m. gegužės 11 d. Tai yra tada, kai slaptų tyrimo veiksmų metu buvo užfiksuota stambi pinigų suma, kurią, kaltinimo duomenimis, R. Kurlianskis yra perdavęs buvusiam Seimo nariui E. Masiuliui. Su šia baudžiamąja byla 2016 m. gegužės 26 d. buvo sujungtas tą pačią dieną pradėtas ikiteisminis tyrimas V. Gapšio atžvilgiu, jame taip pat figūruoja vienas iš tų pačių asmenų kaip ir epizoduose, susijusiuose su E. Masiuliu, tai yra R. Kurlianskis. Ir paskutiniai duomenys, kurių pagrindu buvo nuspręsta pradėti ikiteisminį tyrimą, yra, kad surinkta pakankamai duomenų, kad vis dėlto padarytos galimos nusikalstamos veikos, o ne galimai padarytos nusikalstamos veikos ir yra atskiri, duomenys apie atskirus padarytų nusikalstamų veikų elementus, dėl kurių yra atliekama kriminalinė žvalgyba, o ne ikiteisminis tyrimas <...> ikiteisminis tyrimas V. Gapšio atžvilgiu buvo pradėtas 2016 m. gegužės 26 d. Paskutiniai duomenys, reikšmingi priimant tokį sprendimą ir gauti kriminalinės žvalgybos priemonėmis bei būdais, yra gauti byloje 2016 m. gegužės 19 d. Ši byla, esant tam pačiam vienam iš veikiančiųjų asmenų, tai yra R. Kurlianskiui, 2016 m. gegužės 26 d. sujungta su 2016 m. gegužės 11 d. pradėtu ikiteisminiu tyrimu dėl korupcinių veikų, inkriminuotų E. Masiuliui, taip pat tam pačiam R. Kurlianskiui. Būtent šių veikų visovė, jų kiekis, tai, kad per kokį laikotarpį jos buvo

užfiksuota, kad yra daromos, ir sudaro būseną, kuri teismų praktikoje įvardinama kaip sisteminė korupcija.“

Atsakydamas į klausimą kokios konkrečiai kriminalinės žvalgybos priemonės buvo taikomos V. Gapšio atžvilgiu, kada paskutinį kartą yra užfiksuotos, prokuroras paaiškino, kad: „Buvo taikomos visos tos kriminalinės žvalgybos priemonės bei būdai, kurie yra numatyti Kriminalinės žvalgybos įstatyme, <...> kurie buvo reikalingi toms nusikalstamoms veikoms, kurios yra inkriminuotos V. Gapšiui išaiškinti, šitos kriminalinės žvalgybos priemonės bei būdai buvo taikomi tokiu būdu ir tvarka, kokie griežtai numatyti Kriminalinės žvalgybos įstatyme. Vadinasi, tais atvejais, kai buvo reikalingas prokuroro teikimas ir teismo sankcija, prokuroro teikimas ir teismo sankcija buvo gauti, o tiems veiksmams bei būdams, kur prokuroro teikimo ir teismo sankcijos nereikėjo, tai ir nebuvo padaryta.“.

7.5. Komisija 2020 m. gruodžio 11 d. posėdžio metu išklaušė Lietuvos Respublikos Seimo nario Vytauto Gapšio informaciją, paaiškinimus ir atsakymus į Komisijos narių klausimus.

V. Gapšys Komisijai pateikė paaiškinimus:

„Gerbiama pirmininke, aš paaiškinsiu šiuo klausimu, bet turiu vis tiek sureaguoti ir į prokuroro pasisakymus, dėl to, kad prokuroras, Jūsų manymu, yra tas, kuris turi atsakyti į tai, ar yra politinių aspektų. Prokuroras ir užsiima tuo kaltinimu, jis yra to vykdytojas. Jeigu jūs įsivaizduojate, kad pagavę vagį prie mašinos, jo paklausite: ką tu čia darai, ir jis pasakys: aš vagiu, tai vargu ar jums kada taip nutiks. Tai šiuo atveju vargu ar prokuroras, kuris, mano manymu, galbūt jis nesupranta, galbūt jis sąmoningai vykdo, to aš iki galo nežinau, aš tik pateiksiu jums sutapimus, netiesioginius tam tikrus įrodymus, tiesioginius įrodymus jūs galėtumėte gauti iš asmenų, kuriuos galėtumėte papildomai pasikviesti į komisiją, bet vargu ar jūs taip padarysite.“

Prokuroras įsivėlė į politinį procesą ir, aišku, pradžiai reikėtų, kadangi prokuroras vis dėlto pasisakė, kad jisai nemeluos komisijai, tai aš prašau komisijos išsireikalauti iš Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžio, kurio metu buvo svarstomas mano klausimas, medžiagą. To posėdžio metu komisijos narė Aistė Žilinskienė pateikė klausimą man, ar jūs manote, kad tai yra politizuotas procesas. Į jį aš ganėtinai išsamiai atsakinėjau, kad jis yra politizuotas.

Šiandien prokuroras jums pasakė, kad jokioje studijoje, tarp jų ir nagrinėjant mano imuniteto klausimą, apie politizavimą nebuvo sakyta. Nežinau, kaip tai įvertinti. Mano manymu, žiūrint paprastai, prokuroras melavo, pažeidė įstatymą ir jam turėtų būti taikoma administracinė arba baudžiamoji atsakomybė. Gerbiama komisija, būkite sąžiningi tada iki galo ir padarykite šį veiksmą, jis labai lengvai padaromas, yra posėdžio įrašas ir ten tikrai bus tas klausimas. Prokuroras siekia suklaidinti.

Šiuo atveju grįžtant, aš tikrai labai ilgai galvojau, kaip jums pristatyti tą medžiagą, kurios yra labai daug, ir kaip jums ją susisteminti. Suprantu, kad prokuratūra pateikė labai platų

informacijos srautą jums, tik neišaiškino detalių. Tai tikrai kalbėsiu apie tuos dalykus, kuriuos pateikė prokuratūra, ir čia turinys bus neišvengiamai paliestas dėl to, kad, kaip ir pats minėjo prokuroras, byloje yra veiksmų, kurie yra tiesiogiai susiję su mano, kaip Seimo nario, veikla. Tai apie juos reikės kalbėti ir reikia jums atskleisti, nes šioje vietoje pasakė, kad dėl savo veiksmų aš esu kaltinamas padaręs korupcinius nusikaltimus, kad esu kaltinamas kyšininkavimu, prekyba poveikiu. Tačiau iki galo jums taip ir neatskleidė, kaip vis dėlto tie nusikaltimai atrodė.

Kai kalbame apie kriminalinės žvalgybos priemones, I. Kačinskaitės klausimai labai teisingi dėl to, kad Seimo nario veikla buvo varžoma, taikant kriminalinės žvalgybos priemones. Deja, net ne visos kriminalinės žvalgybos priemonės yra atskleistos ir turbūt smalsu, kodėl vis dėlto taikius kriminalinės žvalgybos priemones mano atžvilgiu staiga dalis jų lieka įslaptinta. Net ir teismui nepateikiama, kokios jos buvo, ir tai turi didžiulę reikšmę. Vienas dalykas, jos galėtų atskleisti ir tam tikrus politinius niuansus, jos galėtų atskleisti ir priešingus įrodymus, negu teikia kaltinimas, bet tai nėra padaroma.

Žinoma, kalbant apie tai, kas yra politinis persekiojimas, ir tą reikėtų pasakyti, čia galima pasižiūrėti, yra tarptautinė praktika. Man labai patinka vienas iš tokių žmonių, kuris, manau, tikrai yra kompetentingas, tai yra toks ponas Hortonas. Jis Amerikos institucijoms ne kartą yra skaitęs paskaitas apie politinio persekiojimo esmę. Įdomiausia, ten yra išdėstyta, galiu pasakyti, kiek tų jo punktų, į ką reikia atkreipti dėmesį, vienuolika. Į tuos punktus turi atkreipti dėmesį žmonės, kad įvertintų, ar tai iš tikrųjų yra politinis persekiojimas. Ką jis pasako? Jis pasako: nesitikėkite, kad jums valdžia pirmiausia pasakys, kad mes vykdome politinį persekiojimą. Tikrai taip nebūna, nes jie ir vykdo tą politinį persekiojimą, nenorėdami pasakyti, kad mes persekiojame politiškai, jie bando tai užmaskuoti. Ir pasakyta labai paprastai: čia posovietinių blokų toks gana dažnas požiūris, kad yra korupcija ir finansiniai nusikaltimai, viena iš dažnų priemonių, kodėl yra vykdomas tas persekiojimas, kaip yra politiniais motyvais, jis yra pridengiamas būtent korupcija ir kitais tokiais finansiniais nusikaltimais.

Daugiau yra tokių dalykų, kurie lygiai taip pat kviečia atkreipti dėmesį. Tai tarp jų yra ir paralelinės viešųjų ryšių kampanijos. Pavyzdžiui, aš galiu pateikti, kad šiuo atveju buvo vykdoma plati paralelinė viešųjų ryšių kampanija per tą pačią Lietuvos žiniasklaidą, tarp jų, pavyzdžiui, „Delfi“, jiems buvo pateikta tam tikra medžiaga anksčiau negu kitiems ir ta medžiaga buvo viešinama. Aš net buvau surašęs, tiesą sakant, skundą ir galvojau paduoti tą žiniasklaidos priemonę į teismą dėl labai paprasto dalyko. Kai žiniasklaida rašo, daro tyrimą, aš ją gerbiu. Iš tikrųjų jie turi teisę gilintis ir tarp jų turi teisę gilintis ir į šią bylą. Bet kai paaiškėja, kad besigilindami jie net pamišta man paskambinti ir paklausti, kokia tavo pozicija, tai aš to negaliu vadinti niekaip kitaip kaip tik paraleline viešųjų ryšių kampanija siekiant parodyti tik vieną pusę. Valstybės žiniasklaidos dėmesio tikrai sulaukiame gana daug, tai tie yra elementai ir daugiau aš jų galėčiau vardinti. Jeigu

komisijai yra įdomu, aš galiu persiųsti, yra visas straipsnis dar 2008 metais parašytas ir tikrai sudėti tie punktai labai gražiai atskleidžia, kaip visa tai atrodo ir kodėl tai yra politinis persekiojimas.

Taigi leiskite man dabar grįžti prie prokuroro ir Generalinės prokuratūros, ir teismo pateiktos informacijos ir ją padetalizuoti tam, kad jūs suvoktumėte, kad vis dėlto aš vykdžiau Seimo nario veiklą ir kad aš esu už ją persekiojamas, kad tas persekiojimas pasireiškia dar kitais elementais, kurie susiję su kriminaline žvalgyba ir kurie susiję su viso proceso pradėjimo laiku ir momentais. Tai prie tų momentų aš grįšiu antroje dalyje savo pristatymo ir jums pateiksiu, netgi pateiksiu turbūt, jeigu jūs pageidausite, ir sąrašą žmonių, kuriuos būtų galima išsikviesti papildomai į komisiją.

Kaip ir prokuroras jau pripažino, mano kaltinimui yra pateiktas keletas epizodų, tačiau šie kaltinimai turi šį tą bendro. Visuose juose prokuroras teigia, kad aš paėmiau tariamą kyšį už savo teisėtą veikimą epizoduose, susiejamuose su tariamo kyšio paėmimu, arba pažadėjau paveikti valstybės tarnautojus, kad šie teisėtai veiktų epizoduose dėl tariamos prekybos poveikiu. Vėlgi prokuroras, akivaizdžiai nubrėždamas kaltinimo ribas, akivaizdžiai pasakė, kad būtent teisėti veiksmai buvo daromi, tik prokuroro įsivaizdavimu, už tuos teisėtus veiksmus buvo duotas kyšis ir, jo įsivaizdavimu, aš tą kyšį paėmiau.

Seimo nario konstitucinė pareiga yra teisėtai veikti, ką aš ir dariau. Lygiai taip pat Seimo narys turi ir konstitucinę teisę siekti, kad kiti pareigūnai taip pat teisėtai veiktų. Lyg ir turėčiau džiaugtis, kad STT pareigūnai ir prokurorai stebėdami mano Seimo nario veiklą nusprendė, kad aš siekiau teisėtai veikti ir to paties norėjau iš kitų valstybės pareigūnų. Tačiau prokuroras paima kitą mano teisėtą veikimą, tai yra mano, kaip Darbo partijos rinkimų štabo vadovo, veiklą ir, suplakęs kelias teisėtas veiklas į vieną, tai paverčia nusikaltimu.

Kodėl svarbu tada sužinoti, kiek buvo vykdomi kriminalinės žvalgybos veiksmai? Svarbu sužinoti dėl to, kad aš jums parodyčiau, kaip per visą ilgą laiką, stebėdami mano teisėtus veiksmus, paima iš vieno metų vienus dalykus, iš kitų mėnesių arba metų paima kitus dalykus, sumeta į krūvą tuos dalykus, kurie yra net nebūtinai kaip nors susiję, ir paverčia tai nusikaltimu. Jeigu jus, bent vieną iš jūsų, paimtų ir metus pasektų, paimtų jūsų sausio mėnesio pokalbį ir gruodžio mėnesio pokalbį, greičiausiai tikrai surastų galimybę ką nors sugalvoti, kaip vieną suplakus su kitu padaryti nusikalstama veika. Štai dėl to ir labai svarbu, kai buvo vykdoma kriminalinė žvalgyba, kas jos metu buvo nustatyta arba nenustatyta ir kaip visa tai virto po to baudžiamąja byla. Labai svarbu, kada buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas, kad jūs matytumėte, kad jis prasidėjo ne šiaip sau dieną, kuri atrodė teisiškai reikšminga, bet prasidėjo dieną, kuri buvo politiškai reikšminga. Tai štai tas yra labai svarbu ir apie tai mes čia pakalbėsime.

Atrodo neįtikėtina, bet taip ir padaroma, kaip ir sakiau, suplakamos teisėtos veikos ir padaromas nusikaltimas. Leiskite dabar parodyti, kaip tai vyksta. Tam turėsiu kiek plačiau leisti į

epizodus, kuriais esu kaltinimas, nes tik taip galiu atskleisti, jog esu persekiojamas už savo veikas Seime.

Pirmasis epizodas yra dėl Seimo nutarimo, kuriuo buvo nustatyta maksimali suma Vilniaus – Utenos kelio projektui. Tai mes sąlyginai vadiname Vilniaus – Utenos kelio epizodu. Leiskite priminti, jog Vyriausybė siekė, kad Vilniaus – Utenos kelio projektas būtų atliekamas viešosios ir privačiosios partnerystės būdu. Tai dar buvo prie A. Kubiliaus Vyriausybės, sudarytos darbo grupės ir visa kita, buvo rengiama medžiaga, po to perėmė kita Vyriausybė ir buvo siekiama, kad būtų viešosios, privačiosios partnerystės būdu tas kelio projektas atliekamas. O kadangi suma, kurią reikėjo skirti šiam projektui pasiekė nustatytą įstatymo ribą, tam reikėjo gauti pritarimą parlamente. Sumos, įtrauktos į nutarimą, buvo apskaičiuotos Vyriausybės agentūrų. Mes neskaičiavome, nei Seimo nariai, kiek ten tiksliai turėtų kainuoti. Tai buvo padaryta Vyriausybės ir parlamente nebuvo siekiama didinti tų sumų. Priešingai – norėta sumažinti. Aš buvau tas Seimo narys, kuris teikė pasiūlymą, kad būtų tuo metu dar litais skaičiuojama, sumažinta 20 mln. litų ta suma, nes atrodė, kad tikrai galima gauti mažesnes bankų palūkanas, tarpininkavimo mokesčius ir visa kita. Buvo parengtas pasiūlymas sumažinti (pabrėžiu, sumažinti) maksimalią sumą, kas, beje, galutinai ir buvo padaryta ir į mano pasiūlymą buvo atsižvelgta – buvo sumažinta ta suma.

R. Kurlianskis manęs niekada neprašė balsuoti vienaip ar kitaip už minėtą projektą, nei agitavo, kad tai darytų ir mūsų frakcijos nariai. Vienintelis dalykas, kurio jis manęs paklausė, ar tą projektą planuojama svarstyti iki 2015 m. pabaigos. Faktiškai iki tuo metu vykusios rudens sesijos pabaigos. O aš pasakiau, kad paklausiu dėl to Seimo Pirmininkės. Nežadėjau, kad svarstys projektą, nesvarstys, tiesiog išsiaiškinsiu. Teisme man tenka aiškinti prokurorui ir kitiems proceso dalyviams, jog išsiaiškinti, ar projektas bus įtrauktas, ar ne į darbotvarkę nėra ypatingas darbas, ar juo labiau nusikaltimas.

Gerbiami komisijos nariai, įvykiai senoki, tad leiskite priminti, jog viešai buvo žinoma informacija ir yra straipsnis (aš jį tuoj jums ir pacituosiu), kad politiniu lygmeniu jau koalicija buvo susitarusi dėl minimo projekto anksčiau, nei įvyko mano pokalbis su R. Kurlianskiu. Aš jums priminsiu, kad pagal baudžiamosios bylos medžiagą mano pokalbiai su R. Kurlianskiu, susiję su Vilniaus–Utenos kelio epizodu, įvyko 2015 m. spalio 14 d., o antrasis – 2015 m. lapkričio 9 d.

Dar daugiau. Minėtas projektas buvo Seimo rudens sesijos programoje. Vadinasi, planuota jį įtraukti į vieną iš darbotvarkių, o mūsų pokalbis vyko sesijos laikotarpio viduryje – spalį–lapkritį. Jūs puikiai žinote, kad į sesijos darbų programą projektai įtraukiami yra sesijos pradžioje, tai yra rugsėjo mėnesį, nes prasidėjo rudens sesija. Vadinasi, Vilniaus–Utenos kelio projekto klausimas numatytas, kad bus svarstomas sesijoje, buvo dar rugsėjo mėnesį iki mano pokalbių su ponu R. Kurlianskiu.

Leiskite jums dar pacituoti vieną straipsnį, tai yra „Verslo žinių“ straipsnį, kuris yra spausdintas per dvi dienas, jis yra papildytas. Pirmasis buvo publikuotas 2015 m. birželio 4 d., o po to atnaujintas 2015 m. birželio 22 d. Tai yra „Verslo žinių“ straipsnis. Pacituosiu tikrai dvi eilutes, tikrai neužimsiu čia daug laiko: „Seimas ėmėsi svarstyti ilgai valdančiųjų politinius nesutarimus kėlusį klausimą dėl leidimo atlikti itin prastos būklės betoninio kelio Vilnius–Utena rekonstrukciją. Šimtamilijoninį projektą planuojama atlikti per kelerius ateinančius metus.“ Čia šitas straipsnis išėjo po to, kai valdančioji koalicija... iki mano pokalbių su R. Kurlianskiu dar buvo likę, skaičiuokim taip, iš esmės keturi mėnesiai, buvo apsispręsta, kad tas kelias Vilnius–Utena bus remontuojamas.

Kad jūs įsivaizduotumėte, kaip visa tai atrodo pokalbiuose, jūs galite tuos pokalbius išsireikalausiti iš Vilniaus apygardos teismo ir jūs juos galite paklausti, tai pokalbiuose tai atrodo... Čia dabar tikrai aš, gerbiamas teisme, pacituosiu jums kelias eilutes dėl to kelio Vilnius–Utena projekto, nes pokalbis yra gana ilgas, tai užtruktų labai ilgai visą cituoti. Bet jeigu yra noras, tą medžiagą galima pasiimti, jinau yra. Aš buvau nustebeš, tiesą sakant, kodėl jo neįdėjo, nes ten buvo susitarimas su socialdemokratų ir kitomis koalicijoje esančiomis partijomis, kad mes juos trauksime. Aš stebiuosi. V. Gapšys sako: „Bet kodėl Loreta jo neįdėjo?“ Loreta tai yra Seimo Pirmininkė L. Graužinienė. „Bet kodėl jo neįdėjo?“ – Aš paklausiu. Ne, tai gal ir įdėjo į kokį lapkritį, iš esmės nieko blogo, čia R. Kurlianskio yra. „Ne, ne, neturėtų, mes turime su biudžetu vis tiek, pirma, supranti, praleisti planus ir visa kita.“ R. Kurlianskis: „Aš manau, kad ir socdemai tikrai norės, kad iš mūsų kažkoks stabdymas tai nebuvo, tiesiog aš galvoju, gal dar yra kažkokių techninių, žinai, dalykų, kurie nesutvarkyti su tuo nutarimu.“ Tai tokio turinio pokalbis yra, taip R. Kurlianskis paklausė, ar jis bus dedamas į darbotvarkę. Aš esu nustebeš, aš pats klausiu, aš nežinau, kodėl Loreta neįdėjo. Juo labiau miniu, kad yra – ir socdemai nenorės stabdyti dėl to, kad buvo koalicinis susitarimas, ir jokio čia nebuvo kriminalo. Juo labiau kad tas klausimas, kaip ir minėjau, turėjo būti sesijos darbų programoje.

Faktiškai visi žinojo, kad projektą įgyvendinti labiausiai siekė socialdemokratai, o mes pažadėjome pritarti tik todėl, kad buvo pradžadėta likusias valstybės biudžeto lėšas nuo kelio remonto paskirti regioninių kelių remontui. Tai buvo politinis susitarimas koalicijoje. Iš tikrųjų, kadangi kelio Vilniaus–Utena remontas yra daugiamilijoninis ir pasiimti *pi pi pi* projekto būdą buvo siekiama tam, kad nereikėtų taip staiga paimti biudžeto lėšų, todėl mes, kaip valdančiosios koalicijos partneriai, pasakėme, kad gerai, jeigu mes pritariame tam *pi pi pi*, atlieka valstybės biudžete pinigų nuo to kelio remonto, skirkime juos kitų kelių remontui, asfaltavimui, tai net buvo tokią pravarde įgiję – „zebrų“ programa. Taip ir buvo sutarta, taip ir buvome susitarę, kad būtent ir padarysime – koalicija pritaria tam projektui ir *tuo pačiu* valdantieji valstybės biudžete numato lėšas kitų kelių asfaltavimui. Ir tai patvirtina ir kiti įrodymai, net nereikia labai daug daryti. Jeigu

yra R. Žemaitaitis, jis greičiausiai žino tą net susitarimą, aš galvoju, kad jis greičiausiai galėjo net ir būti tame koalicijos posėdyje. Bet tai patvirtina ir įrodymai. Ir V. Baltraitienė tai patvirtino duodama savo parodymus, kad buvo toks susitarimas tarp koalicijos. Jis įvyko daug anksčiau negu pokalbiai su R. Kurlianskiu. Ir jį įtraukti, tą klausimą kriminalizuoti tai yra kažkoks, nežinau, mažų mažiausiai nesusipratimas, bet, man atrodo, yra sąmoningas dalykas.

Taip, tikiu, jog patikėti, kad tokią situaciją galima paversti nusikaltimu, yra sudėtinga, būtent todėl ir sakau, kad jūs galite pasiimti Vilniaus apygardos teisme esančius pokalbius, galite juos paklausti, galite pasiimti jų stenogramas ir tą pamatysite. Esu pasiruošęs atsakyti į klausimus ir, jeigu reikia, net ir pacituoti tuos pokalbius plačiau, turiu juos kompiuteryje.

Kitas epizodas, sąlyginai visų vadinamas „tijos sklypo“ epizodu. „MG Baltic“ koncerno ten buvo valdoma įmonė <...>“

Komisijos pirmininkė bei kiti Komisijos nariai pasisakė, kad paaiškinimams teikti laikas yra limituotas, taip pat Komisija nesikiša į teismo, teisėjo, prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno veiklą, kai jie atlieka ikiteisminį tyrimą ar nagrinėja bylą teisme, o nagrinėjant asmens neliečiamybės atėmimo klausimą, yra apsiribojama tik generalinio prokuroro teikime nurodytų faktų interpretavimu, vertinimu arba patikslinimu, todėl V. Gapšio teikiami paaiškinimai turėtų būti susiję su Komisijai pavestu ištirti klausimu, o ne teisminės bylos duomenų nagrinėjimu.

V. Gapšys tęsė paaiškinimų Komisijai teikimą:

„<...> buvo kalba apie tai, kiek aš buvau sekamas (...) priemonės mano atžvilgiu buvo taikomos ir kuo tai susiję su (...). Jūs puikiai žinote, kad ponios D. Grybauskaitės valdymo metu buvo tokia (...), mano atžvilgiu buvo pradėti kriminalinės žvalgybos veiksmai. Pirmiausia dėl to, kad būtų prikaupta panašios informacijos ir būtų galima tose pažymose toliau jomis manipuliuoti. Kaip ir pats prokuroras paminėjo, prasidėjo pirmi mano pokalbių pasiklausymai, mano sekimas 2015 m. rugsėjo mėnesį ir tęsėsi iki 2016 m. gegužės 19 d.

<...> Jūs pasižiūrėkite (...), tai (...) momentas, kuris yra traukiamas į baudžiamąją bylą, yra 2016 m. sausio mėnesį įvykę pokalbiai. Daugiau po tos dienos pokalbių nėra. Bet, nepaisant to, vis tiek buvo renkama kriminalinės žvalgybos medžiaga, nebuvo pradėtas ikiteisminis tyrimas, nors jeigu jau, kaip dabar iš bylos medžiagos bando prokuroras parodyti, paaiškėja, kad (...) iki sausio (...) kažkelintos (...), kokio reikalo dar buvo tempti gumą, nepradėti ikiteisminio tyrimo ir toliau vykdyti kriminalinės žvalgybos veiksmus? Aš jums galiu pasakyti, tai nebuvo tikslo tuo metu pradėti ikiteisminio tyrimo. Jeigu būtų pradėtas ikiteisminis tyrimas, būtų reikėję ateiti į Seimą, kreiptis dėl mano imuniteto ir nebebūtų galima taikyti kriminalinės žvalgybos veiksmų. Noriu pasakyti, ikiteisminis tyrimas mano atžvilgiu nebuvo pradėtas tą pačią dieną, kada buvo pradėtas E. Masiulio tyrimas. Jis, matote, kad buvo pradėtas vėliau, jeigu E. Masiulio pačioje gegužės 11 dieną, aš bijau sumeluoti, tai prokuroras pripažino, kad mano atžvilgiu ikiteisminis... 2016 m. gegužės 26

dieną ir po to jis buvo sujungtas. Kodėl tai įvyko? Aš galiu pasakyti labai paprastai ir man, tiesą sakant, pasakė ir politikai, nenoriu aš jų įvardinti, žinote, jie man pasako, vargu ar jie pasakys tai žiniasklaidai, bet buvo teisiai šviesiai sprendžiama, pradėjus tyrimą liberalų atžvilgiu, ką toliau daryti. Liberalai buvo... favoritai Prezidentės D. Grybauskaitės. Kad jie buvo favoritai matyti iš „tulpių pašto“... ir šiuo atveju jie buvo jai palankūs. Kai prasidėjo tyrimas, tikrai gavau iš gana informuotų šaltinių, kad Prezidentė, tiesiog gavusi Specialiųjų tyrimų tarnybos medžiagą, nebegalėjo jos užlaikyti, nes tai grėsė jos pačios autoritetui. Todėl ji nusprendė nutraukti visus tuos ryšius, pabandė turbūt kitaip susidėlioti šiuo atveju ir leido pradėti ikiteisminį tyrimą na, kaip sakyti, leido, čia toks pasakymas, aš pats to negirdėjau, to negaliu pasakyti, bet man taip pacitavo, kad jau turėjo, nieko nebegalėjo padaryti.

Tuo atveju tada iškilo kita politinė dilema – 2016 m., kaip žinote, pabaigoje turėjo vykti parlamento rinkimai. Natūralu, kad tai buvo didžiulis politinis smūgis dešinei pusei, kurie patyrė (...) skandalą. Tai suprantant šitą situaciją buvo sprendžiama, ką toliau daryti. Ir, jeigu jūs pasižiūrėsite į visą medžiagą, yra toks tam tikras stabtelėjimas. Generalinis prokuroras kurį laiką nesikreipė dėl mano imuniteto, nors jau lyg ir viskas prasidėjo kratos, visa kita, procesas lyg ir eina, bet dėl mano imuniteto nesikreipiama. Mano žiniomis, ką man pasakė, vėlgi tai yra netiesioginiai įrodymai, bet buvo sprendžiama, ką daryti. Iš prokuratūros turimos medžiagos matėsi, kad bylai nėra pakankamai argumentų, tačiau buvo priimtas sprendimas startuoti su tuo tam, kad būtų atsvara liberalams, tai yra toliau kreiptis dėl imuniteto ir visa kita, ir leisti tai daryti. Šiuo atveju tai sutampa ir su datomis. Jeigu jūs pasižiūrėsite į visas tas datas, tai, kaip ir minėjau, eina kriminalinės žvalgybos veiksmai iki gegužės mėnesio, tada gegužės pradžioje, pirmoje pusėje, prasideda ikiteisminis tyrimas E. Masiulio atžvilgiu, laukiama yra šiek tiek ir bandoma sustiprinti, tada pradamas mano atžvilgiu. Prokuroras dar ir abejoja, nes žino, kad nėra turinio.

Kodėl aš galiu drąsiai teigti, kad jie pakankamai žinojo, kad nėra turinio mano atžvilgiu? Todėl, kad baudžiamojoje byloje yra kreipimaisi dėl kriminalinės žvalgybos veiksmų atlikimo ir tie kreipimaisi dėl kriminalinės žvalgybos veiksmų atlikimo yra net keli. Jums yra pacituoti jie prašyme. Aš jums pacituosiu vieno iš jų, kuris yra jau vėlesnis. Aš atkreipiu dėmesį, specialiai aš jums pacituosiu ne pirmuosius, bet pacituosiu kovo 29 dienos, 2016 m. kovo 29 d., kriminalinės žvalgybos prašymą dėl kriminalinės žvalgybos veiksmų sankcionavimo. Tas prašymas yra Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos Vilniaus valdybos, jį pasirašė, pasakysim, kas, R. Žilinskas ir jis buvo adresuotas Generalinei prokuratūrai, Generalinės prokuratūros prokurorui. Jame rašoma. <...> V. Gapšio galimai rengiamas ar daromas nusikaltimas, įvardinama, bet parašoma toliau: „Tačiau nusikalstamų veikų požymiai nėra nustatyti. Todėl ikiteisminis tyrimas nėra pradėtas, o įprastiniais kriminalinės žvalgybos informacijos rinkimo būdais ir priemonėmis gauti minėtų asmenų kaltės įrodymų nepavyko, kadangi jie laikosi (...) konspiracijos (...) ir

anksčiau patikrintais asmenimis.“ Taigi nusikalstamų veikų požymių nėra nustatyta ir tai rašoma 2016 m. kovo 29 d.

Gerbiama komisija, kaip išeina taip, kad 2016 m. kovo 29 d. kreipdamiesi į prokuratūrą, o po to į teismą jie sako, kad nėra nusikalstamų veikų padarymo, bet kaltinamasis aktas baigiasi ties 2016 m. sausio mėnesiu? Tai yra akivaizdžiai parodoma, kad prokuratūra ir STT matė, kad jie neturi reikiamos medžiagos.

Dar daugiau. Nėra nė vieno jokio pokalbio, jokios ten detalės įdėta baudžiamojoje byloje nuo 2016 m. sausio mėnesio tų dalykų. Vadinasi, arba viskas buvo surinkta jau 2016 m. sausį ir turėjo būti kreiptasi, kas nebuvo padaryta ir nebuvo norima to daryti, arba kaip kitaip paaiškinti ne kaip politiniais motyvais visą tą prijungimą prie E. Masiulio klausimo ir manęs. Nėra jokio kito paaiškinimo. Taip, galiu pasakyti tikrai netiesioginius tuos dalykus. Taip, galiu pasakyti, kada kalbama, bet jeigu jūs norite, išsikvieskite. Jūs žinote, tuose procesuose pakankamai dalyvavo kai kurie prezidentūros patarėjai, išsikvieskite juos į komisiją, apklauskite juos taip su priesaika, tegul jie jums patvirtina, kaip viskas vyko, kiek buvo informuojama Prezidentė apie šią bylą, kiek buvo kiti valstybės vadovai informuojami apie šią bylą, kaip visas tas procesas vyko. Žinote, jūs iš manęs reikalaujate, kad aš įrodyčiau, kad tai yra politinė byla. <...>“.

Atsakydamas į klausimą dėl Vyriausiojoje rinkimų komisijoje V. Gapšio išreikštos nuomonės apie politinį bylos aspektą, ir ar jam buvo paliktas Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu imunitetas, V. Gapšys paaiškino: „<...> Prokuroras bandė paaiškinti, kad mano imunitetas buvo jau kelis kartus svarstytas. Taip, iš tikrųjų mano imuniteto klausimas buvo svarstytas, kaip ir minėjo prokuroras, 2012–2016 metų kadencijos Seime ir aš atsisakiau Seimo nario mandato. Galiu paaiškinti, kodėl aš taip padariau. Todėl, kad artėjo rinkimai. Deja, bet komisijos tos yra sudarytos iš kitų politikų, kaip ir jūs esate oponuojančių partijų politikai. Aš puikiai supratau, kad tas imuniteto klausimas bus svarstomas, tiesą sakant, buvo rimčiau svarstomas negu dabar, bet supratau, kad bus lygiai taip pat politizuojamas, ir aš atsisakiau Seimo nario mandato nenorėdamas pakenkti partijai. Kadangi jau situacija buvo tokia, aš pasitariau su kai kuriais partijos žmonėmis. Mano buvo pozicija, kad aš einu, išnagrinėja komisija, aš apsiginu komisijoje ir tada atsisakau nario mandato, bet kitų kolegų nuomonė buvo geriau greičiau atsisakyti ir nebetempti to klausimo.

Dėl VRK lygiai taip pat aš, jeigu prokuroras tiesą pasakys, aš pats atėjau į VRK posėdį ir pasakiau, kad neprašau ginti mano mandato, atsiprašu, mano imuniteto, nes VRK imunitetas yra kitokio pobūdžio. VRK imunitetas yra susijęs tik su dalyvavimu rinkimuose. Tuo metu vykstant procesui tai nebebuvo svarbu. Teismo posėdžių buvo ten keli ir su rinkimais jie nesisiejo. Todėl man to imuniteto net ir nereikėjo. Aš pats, atėjęs į posėdį, pasakiau, panaikinkite tą imunitetą dėl visų laiko taupymo. Seimo nario mano veikla siejasi su visu tuo dalyku, todėl tai yra skirtingo lygio.

Taip, A. Žilinskienė lygiai taip pat kaip jūs suabejojo, ar tai yra politinis klausimas ir aš pateikiau savo trumpą poziciją“.

Atsakydamas į klausimą dėl galimybės greičiau apginti savo reputaciją ir suinteresuotumo, kad Seimas greičiau duotų sutikimą ir būtų baigtas teisminis procesas, V. Gapšys paaiškino: „Logiškai matau ir logiškai jūs esate teisus, kad greitas procesas yra mano galiausiai interesas. Ir netgi turiu tam tikrą pasitikėjimą teismais ir galvoju, kad teisme dar pasakysiu ne vieną rimtą argumentą, kaip apsiginti. Žino ir mano frakcijos kolegos, kad aš to imuniteto nesilaikau ir nesu aš jo didžiulis... man ten mirtinas poreikis, kaip sakyti.

Bet kodėl aš tą klausimą keliu ir kodėl aš noriu su jumis kalbėti? Nes jūs dar kartą šita komisija parodėte, kad Seimas vis dėlto yra labai siaurai mąstanti institucija, kaip komisija šitoje vietoje. Jūs negirdite, kad Seimo nariai gali būti persekiojami, kiekvieną kartą galite jūs tapti tokio persekiojimo objektu, kad kriminalinės žvalgybos veiksmų atlikime prieš Seimo narius yra labai didelių landų. Niekaip kitaip aš jų negaliu pateikti Seime, jų aktualizuoti ir parodyti. Jūs kalbate apie Kriminalinę žvalgybos komisiją, bet, deja, Kriminalinės žvalgybos komisija jau įrodė, kad bent iki šiol aktyviai įrodinėjo, kad jie yra labai siaurai žiūrintys. Tai yra vienintelis dalykas ir vienintelė vieta, ir vienintelis būdas parodyti, kaip į mūsų politinį procesą yra įpainiojama teisėsauga, ir atskleisti tuos dalykus, kad Seimo nariai vis dėlto turėtų turėti teisę dirbti Seimo nario darbą, į jų darbą neturėtų be reikalo kištis prokuratūra.

Bet jūs nė vienas net nepaklausėte, kaip atrodė tas kyšis? Jums tai atrodo net neįdomu. O kyšis atrodė kaip nuolaida už rinkimų kampaniją. Buvo 100 tūkst. užsakymas už 10 % nuolaidą, gautą tuo atveju. Žinote, man gaila, kad Seimas vis dėlto taip žiūri į save. O dėl proceso, aš suprantu, kad tas procesas vyks ir kad aš galiausiai apsiginsiu teisme. Gal ne pirmos instancijos, nes pirmos instancijos teismui reikėjo labai daug laiko, kad jis suprastų iš viso, kad į komiteto posėdžius ateina ir kiti asmenys, ne tik komiteto nariai. Reikėjo daug įrodinėti, kad Seimo nariai turi teisę kalbėtis su įvairiais asmenimis, tarp jų ir verslininkais. Bet, žinote, jūsų valia. Aš noriu parodyti, šiuo atveju, kad visi dalykai yra sudėtingesni, o paklausti prokuroro, ar, prokurore, ten yra politinio persekiojimo...“.

Atsakydamas į klausimą, kodėl jo nuomone, buvo delsiama prašyti atimti jo imunitetą kaip Seimo nario ir kodėl tos bylos, kitaip tariant, ikiteisminis tyrimas pradėtas skirtingu laiku negu E. Masiulio ir kitų kaltinamųjų, V. Gapšys paaiškino: „Mano žiniomis, neteikė dėl to, kad nebuvo įsitikinęs generalinis prokuroras, kad yra pakankamai duomenų baudžiamajam persekiojimui vykdyti. Ir tai atsispindi, kaip ir minėjau, bent keliuose prašymuose dėl kriminalinės žvalgybos veiksmų atlikimo, kuriuose pažymima, kad nėra surinkta reikiamų duomenų. Tai tie prašymai buvo teikiami keletą kartų. Ir aš manau, kad generalinis prokuroras buvo pakankamai protingas žmogus, kuris, matydamas, kad nėra pakankamai... Viena rašte patys jie rašo, valdininkai, ne valdininkai,

pareigūnai rašo, kad nėra pakankamai duomenų, staiga ateiti į Seimą ir pradėti sakyti, kad žmogus padarė nusikaltimą, yra nelabai teisinga. Aš manau, ir gerbiu jį už tokią abejonę. Deja, aš girdėjau taip, kad tiesiog buvo nuspręsta politiškai motyvuotai, kad jeigu yra Liberalų sąjūdis, turi būti ir Darbo partijos atstovai. Tai Liberalų sąjūdis... atsiprašau, partijai tuo metu nebuvo, partijai vėliau pareiškė įtarimus, bet Liberalų sąjūdžio atstovai tada pateikė įtarimus ir man tam, kad būtų politiškai balansuota“.

7.6. Komisija susipažino su Vytauto Gapšio 2020 m. gruodžio 10 d. rašte pateiktu prašymu dėl papildomų dokumentų išreikalavimo, kuriame nurodoma, kad: „<...> yra sąmoningas teisėsaugos institucijų veikimas laiku nepradedant ikiteisminio tyrimo, ji derinant prie jiems tinkamų politinių aplinkybių, o ne prie teisiškai reikšmingų faktų. Kriminalinės žvalgybos veiksmai buvo vykdomi žymiai ilgesnį laiko tarpą nei trunka kaltinime apibrėžtas periodas, dar daugiau, vykdant kriminalinės žvalgybos tyrimą ne kartą buvo pasisakyta, jog nėra reikiamų duomenų ikiteisminiam tyrimui pradėti, tačiau galiausiai, sulaukus politiškai tinkamo laikotarpio, buvo pradėtas tyrimas apie veiksmus buvusius praeityje. Tam, kad būtų pilnai atskleistos aplinkybės ir galėčiau pagrįsti savo teiginius yra būtina išreikalauti pilnai išslaptintus dokumentus arba gauti jų pilnas redakcijas su įslaptintais duomenimis <...>“.

Komisijos 2020 m. gruodžio 11 d. posėdyje, balsuojant (už – 8, prieš- 0, susilaikė -0, nusišalino 1 komisijos narys) buvo nuspręsta, jog Komisijai pakanka turimų duomenų sprendimui priimti, o V. Gapšio rašte nurodyti dokumentai yra susiję su kriminalinės žvalgybos veikla. Komisija, tirdama jai pavestą klausimą ir įgyvendindama savo teises, nesikiša į teismo, teisėjo, prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno veiklą, kai jie atlieka ikiteisminį tyrimą ar nagrinėja bylą teisme, taip pat nagrinėjant asmens neliečiamybės atėmimo klausimą, apsiribojama tik generalinio prokuroro teikime nurodytų faktų interpretavimu, vertinimu arba patikslinimu.

7.7. Komisija 2020 m. gruodžio 11 d. posėdyje diskusijose dėl neliečiamybės V. Gapšiui atėmimo išklausė Komisijos narius pasisakančius „už“ ir „prieš“. Komisija balsavo alternatyviai: Kas „už“ tai, kad siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tenkinti Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro teikimą dėl sutikimo Seimo narį Vytautą Gapšį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę, balsuoja „už“, kas nepritaria sutikimui, balsuoja „prieš“. Balsavimo rezultatai: už- 8, prieš-nėra, nuo balsavimo nusišalino Ieva Kačinskaitė-Urbonienė. Taip pat nuspręsta galutinę Komisijos išvadą tvirtinti gruodžio 16 d. posėdyje.

7.8. Komisijos nuomone, Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro Evaldo Pašilio 2020 m. lapkričio 23 d. rašte Nr. 17.2-4201 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo sutikimo patraukti Seimo narį baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę“ nurodytos aplinkybės, Vilniaus apygardos teismo 2020 m. lapkričio 17 d. baudžiamojoje byloje Nr. 1-17-873/2020 (Nr. 1-02-7-00010-2016-0) priimtoje nutartyje nurodytos aplinkybės, Vilniaus apygardos prokuratūros

vyriausiojo prokuroro Justo Lauciaus bei Seimo nario Vytauto Gapšio paaiškinimai ir atsakymai į Komisijos narių klausimus leidžia manyti, kad Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro prašymas dėl sutikimo Seimo narį Vytautą Gapšį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę yra pagrįstas.

8. Komisijos sprendimas:

Komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 23 straipsniu, Lietuvos Respublikos Seimo laikinųjų tyrimo komisijų įstatymo nuostatomis ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 3 d. nutarimo Nr. XIV-42 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo tyrimo komisijos dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Vytautą Gapšį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, jį suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę sudarymo“ 4 straipsnyje nurodytą pavidimą,

s i ū l o Lietuvos Respublikos Seimui tenkinti Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro teikimą dėl sutikimo Seimo narį Vytautą Gapšį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę.

9. Komisijos išvadai pritarta Komisijos 2020 m. gruodžio 16 d. posėdyje.

Balsavimo rezultatai: už–9 , prieš –0, susilaikė –0, nusišalino Ieva Kačinskaitė-Urbonienė.

10. Komisijos narių atskiroji nuomonė: negauta.

Komisijos pirmininkė

Irena Haase

Laima Ragauskienė, tel. (8 5) 239 6820, el. p. laima.ragauskiene@lrs.lt
Romualdas Varslauskas tel. (8 5) 239 6314, el. p. romualdas.varslauskas@lrs.lt